

שיחות הר"ן – אות סב

1) שיחות הר"ן – אות סב

דע, שיש בבני אדם סגלות גדולות, כי יכולין לפעל על ידי מחשבתם מה שהם חושבים. ואפלו היקרות ח"ו, הוא בא ממחשבות בני אדם. כי כשהמחשבה היא כלה אחוזה ודבוקה בדבר אחד שיהיה כן, (דהינו כל הבחינות שיש במחשבה דהינו פנימיות וחיצוניות ושאר הבחינות כלם עד הנקדה) וכשכלם כאחד אחוזה ודבוקים וחושבים שיהיה כן בלי בלבול ונטיה למחשבה אחרת, על ידי זה הם פועלים שבהכרח יהיה כן כמו שהם חושבים.

וגם שהמחשבה תהיה בפרטי פרטיות, לא בדרך כלל, כגון שיחשב שאם יהיה כן יהיה כך וכך בפרטיות. אבל כשחושב בדרך כלל, הוא בחינת גלמי כלים (כלים יב: ו, מסכת חלין דף כה.), ויכול לטעות כמו שטעה נבט שראה אש יוצא כו' (סנהדרין קא:)

וגם לענין הלמוד מועיל זה: אם תהיה מחשבתו תקיפה מאד כנ"ל, בודאי יהיה כן. ובלבד שתהיה המחשבה תקיפה ואחוזה מאד בזה כנ"ל, דהינו למשל שיחשב במחשבתו שיוזקה ללמד ולגמר כל הארבעה פוסקים כלם עם כל הפרושים הגדולים. ויחשב ויציר בדעתו באיזה אופן ללמד אותם ובכמה זמן, כגון למשל שיוזקה ללמד חמשה דפין ביום אחד עד שיוזקה לגמר כלם בשנה אחת. ויכניס מחשבתו בזה היטב בתיקף גדול מאד עד שתהיה המחשבה תקיפה ואחוזה בזה מאד. (וכיוצא בזה בשאר למודי התורה הקדושה כגון ש"ס עם הרי"ף והרא"ש וטורים וכו' ותנ"ך וכיוצא) ויכסף וישתוקק ויחשב בזה הרבה בתיקף גדול אזי יזכה שיהיה כן. ואמר שזה מרמו בדברי רבותינו ז"ל (סנהדרין דף כו: ב) במה שאמרו: מחשבה מועלת אפלו לדברי תורה, מועלת ממש, דהינו שמועלת ומסייע לזה אפלו לדברי תורה. ואף על פי שרש"י פרש שם בענין אחר אף על פי כן הוא כך. ולא סיים לבאר הדבר יותר. ואפלו ואלו דברי אלקים חיים.

2) רש"י – מסכת סנהדרין דף כו:

מחשבה - דאגת הלב על מזונותיו של אדם:
מועלת - מהניא לשכח למודו:

3) חיי מוהר"ן – אות תלח

פעם אחת היה מדבר עמנו והיה מרבה לדבר אז מענין מעלת ההתבודדות והיה מפליג מאד בשבח מעלת גדלת הנהגה זו. ואמר שאי אפשר לצוות לאנשים שינהגו הנהגה זו כי אם שעה אחת ביום, כי אי אפשר להכביד עליהם יותר. אבל באמת היו צריכים שיהיה להם כל היום התבודדות. ודבר אז מאד בענין זה וכמה שיחות נאות ויפות נשמע אז מפיו הקדוש מענין מעלת ההתבודדות העולה על הכל. ואמר, הלא יכולים ללחש על קני שרפה שקורין [רובה] שלא תהיה מורה. כי הדבור יש לו כח גדול, והבן היטב. והיה מאריך בשיחה זו כל היום, אשרי שיאחז בזה.

4) פרקי אבות – פרק ד

רבי אליעזר בן יעקב אומר, העושה מצנה אחת, קונה לו פרקליט אחד.
והעובר עברה אחת, קונה לו קטיגור אחד.

5) ר' עובדיה מברטנורא (שם) [1445-1515]

פרקליט - מלאך מליץ טוב:

(6) מהרש"א – מסכת מכות דף י:

בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו כו'. עיין בזה במפרשים ואענה גם אני חלקי דלא קאמר שמוליך אותו הקב"ה אלא מוליכין אותו והוא ע"פ מה שכתבנו בכמה מקומות שכל מחשבה ודיבור ומעשה האדם הנה הוא בורא לו מלאך לפי ענינו אם לטוב אם לרע וע"כ אמר בדרך שאדם רוצה לילך שהרשות בידי האדם ממנו ית' ב"ה שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים אבל כפי רצונו ודעתו של אדם מוליכין אותו אותן המלאכים הנבראים מאותו רצון ומחשבה אשר בו ומייתי ראיה מן התורה דכתיב "לא תלך עמהם" שא"ל הקב"ה כן, וכתיב "קום לך אתם וגו'" שרצונו ודעתו הרעה לילך אתם הביא ששלח לו הקב"ה מלאך כרצונו ומחשבתו שא"ל קום לך אתם...

(7) היום יום – כ"ט תשרי

לאחד מה'בעלי-בתים' של העיר מעזיבוז היה ריב עם 'בעל-בית' אחר, ופעם אחת בשהותם אצל הבעל שם טוב בבית הכנסת, הוא צעק שהיה "קורע את יריבו כדג." הבעל שם טוב צוה לתלמידיו שיתנו אחד לשני את ידיהם ושיתייצבו לידו בעינים עצומות. הבעל שם טוב הניח ידיו הקדושות על כתפי שני התלמידים שעמדו לידו. לפתע החלו התלמידים לעצוק בחד: הם ראו כיצד בעל הבית קורע הוא כדג את יריבו! זה מראה בבירור, שמכל כח - יש תוצאה ופועל דבר: אם בלבוש חומרי, או רוחני, שאפשר לתופסו רק בחושים נעלים ועדינים יותר.

(8) רמב"ן – פרשת וירא [פרק יח, פסוק א]

ובספר מורה הנבוכים (ב מב) נאמר כי הפרשה כלל ופרט. אמר הכתוב תחלה כי נראה אליו השם במראות הנבואה, ואיך היתה המראה הזאת, כי נשא עיניו במראה והנה ג' אנשים נצבים עליו... וכן אמר (שם) בענין "ויאבק איש עמו" (להלן לב כה) שהכל מראה הנבואה. ולא ידעתי למה היה צולע על ירכו בהקיץ... ואלה דברים סותרים הכתוב, אסור לשומעם אף כי להאמין בהם:

(9) אברבנאל - בראשית פרק לב, פסוק כה (עמ' שדמ)

והנה הרמב"ן הקשה עליו ואמר אם היה זה במראה הנבואה איך בבקר היה צולע על ירכו? ואני כבר כתבתי כי אותו ספק אין התירו ממה שיקשה לפי שכבר נראה התפעל כלי הנפש מהדמיונים שהם יגיעו כלי הנפש להנעה מה הלא תראה שיחלום החולם ששוכב עם אשה ומאותו חלום יראה קרי כאלו היה עושה אותו פועל בהקיץ ואחר שהוא נופל ממקום גבוה ויתנועעו איבריו כלם תנועה חזקה בשינה עד שיקץ מאותה תנועה וכל זה נראה מן החוש לכן לא ירוחק שבהיות יעקב בחלום נבואתו רואה ההתאבקות ההוא ושנגע בכף ירכו התפעל כל כך טבעו ומפני הרושם שעשה בו דמיונו באותו חלום שהכלים הגופיים נפגעו בזה ונשאר צולע על ירכו וכמו שזכרתי שם וכן זכרו הרלב"ג במקום הזה גם כן. הנה אין בזה ספק על הרב המורה.

(10) שולחן ערוך - אורח חיים, סימן ה [כוונת הברכות]

יכוין בברכות פירוש המלות. כשיזכיר השם, יכוין פירוש קריאתו באדנות שהוא אדון הכל, ויכוין בכתבתו ביו"ד ה"א שהיה והוה ויהיה, ובהזכירו אלקים, יכוין: שהוא תקיף בעל היכולת ובעל הכחות כלם.

(11) בראשית – פרק א

(כו) וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוֹתֵנוּ וְיִרְדּוּ בְדִגְתַּי וְיִבְעוּף הַשָּׁמַיִם וּבְבִהֶמָּה וּבְכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ: (כז) וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְם אֱלֹקִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם:

12) In Search of Greatness: The Shmussen of R' Shlomo Freifeld¹

It's a natural thing to ask such a question, to feel the overwhelming presence of the Almighty. But there is a fundamental difference between what everyone feels when faced with "the palace ablaze with light" of the natural world and what Avraham felt under the same circumstances.

→ This question took hold of Avraham and obsessed him. It completely seized him. Others can have this feeling, especially when they are standing in front of one of the wonders of the world like the Grand Canyon. So they think to themselves, Hey, someone must have created this thing. Then they finish their can of Coca-Cola, throw the empty can into the canyon, get into their camper and drive away. But for Avraham, the effect of the question was electrifying, all-consuming. It took over his life, and he couldn't get his mind off it.

Avraham's greatness was in his relationship to *chachmah*, which was so intense, so powerful, so ... honest ... that he became fused with it. When he perceived the great knowledge of the existence of a master of the Universe, he didn't just say, "Well, I know this

now. It's a nice thing, a nice thought, quite inspiring actually. Someday, I'll think some more about it. Someday, I may even do something about it." That kind of lackadaisical attitude had no place in Avraham's scheme of things. That's not who Avraham was. "Wisdom gives strength ..." Avraham's knowledge consumed him, and he achieved understanding.

The Sages did not emphasize Avraham's religiosity or that he did this or that good deed or that he was a *tzaddik*, as the Torah tells us about Noach. That was not his defining characteristic. It was his relationship to *chachmah*. All of us have

¹ "Fuse Yourself with Wisdom (pgs 13-24)